

ANDRÉ EFFTINK interview

Een boom is net een schip

Op de grèens van zaand en veen, an de Vijzelweg in Eext

Bäume sind Heiligtümer. Wer mit ihnen zu sprechen, wer ihnen zuzuhören weiß, der erfährt die Wahrheit. (Hermann Hesse)
Vroeger woonden de mensen in bomen. Ze hadden er nooit uit moeten komen.(Annie M.G. Schmidt)

Interview: Leny Hamminga. Foto's: Marcel J. de Jong

Mèensen hebben wat met bomen. Of bomen ok wat met mèensen hebben, valt te betwiefeln. Zo goed gaon wij nou ok weer niet met ze um. Ze muggen mooi wezen, maor wij moeten der gien last van hebben; gien vallende takken op oeze auto, gien blad op het voetpad of het gazon. Maor as het even niet met zit in het leven, dan zuiken mèensen vaok heil in de natuur. En oet wetenschappelijk onderzuik is bleken dat het helpt; bloeddruk daolt, stressniveau vermindert. Zölfs zij die zweren bij wandeln in het open veld, zuiken onwillekeurig in de lege horizon naor een punt waoran het oog zuch haoken kan; een boom as richtpunt. Of as plek um even onder te rusten, te luustern naor het ruzeln van de wind in

de blaodern of te vluchten veur de brandende zun.

André Efftink van Landschapsbeheer Drenthe (Bomenwacht) zit vol verhaolen over bomen. Zölf een Twent, opgruid in de wonderschone omgeving van Delden, hef e nou het beheer over alle monumentaole bomen van Drenthe. Dat is niet makkelijk, want bomen binnen, net as mèensen, niet allemaol geliek. 'Beuken zijn wel een beetje snel van slag, maor eiken zijn taaie rakkers. Die raken pas in verval als ze rond de 300 jaar zijn. Maor de echte sterken, dat zijn de lindes. Die hebben een enorm regeneratievermogen. Die kunnen zelfs de 500 jaar halen,' vertelt André.

Mèensen willen zuch vaok verbinden met een boom. De boom wordt dan symbool veur een geboorte, een huwelijk en ok wel veur een overliden. Vrouger – hoe lang is dat leden? – kreeg een bruid bij heur huwelijk het holt met van een populier. Die was plant toen ze geboren wör. Een populier gruit snel, die is in twintig jaor aordig groot en levert dan genog holt um der een paar klompen of aandersizns nuttig gerak oet te maoken.

Eiken zijn taaie rakkers...

Maor André hef nog meer verhaolen. Over de kebouterboom in Eext/Geeiten bijveurbeeld. Die boom kwam in beeld bij Landschapsbeheer. André gung derhen te kieken en um een diagnose te stellen. De familie Evers bracht 'm bij de boom en der bleek jammer genog al een beste zwam in te zitten.

'Tot mien verrassing zag ik een kebouter zitten, met een keboutervriendinnegie derbij. De familie Evers vertelde toen dat dizze kebouter al de heule wereld over reisde har. Vader Evers har van de kinder ooit dizze kebouter kregen, compleet met lampie en zunnecel daran. Hij kreeg een plek in de tuun, zo kunnen ze mooi zien waoras de plek van de dreugmeulen was. Nao een vekaansie was de kebouter verdwenen. Wel kwamen der regelmaotig ansichtkaorten oet de heule wereld, met de groeten van de kebouter. Kaorten oet China, oet Canada. Dat gung zo een jaor lang. Raodselachtig! Tot op een dag de kebouter der opeens weer was, met een vriendinnegie.' De kebouter woont nou in de olde eik en zien hoes wordt goed verzörgd deur de Bomenwacht. Was dit een actie van het Tuinkabouterbeprijdingsfront? Dor hout! Die term kwam nogal ies veurbij in dizze coronatied. En dan gung 't veural

De linde met het tweede leven

um de vraag of olde mèensen nog wel nuttig waren. Bij bomen is dat een vaststaond feit: een jonge eik gef onderdak an zo'n twintig tot veertig verschillende organismen, van vogels tot insecten. Een olde eik zit juist in de meest ecologische fase. André vertelt dat er dan wel honderdveertig tot honderdzesstig verschillende levensvörms in de boom zitten. Wat een riekdom! Niks gien dor holt dus.

André vergeliekt een boom met een schip. 'De wortels, dat is het schip zelf. De stam is de mast en de takken en de bladeren zijn de zeilen. Als de wortels aangetast zijn, moet je zeil innemen. Dus de kroon kleiner maken. Anders heb je kans dat het schip omslaat.'

Die actie paste André toe bij de linde in Börger. Aj van de N34 deur Börger richting Stadskenaol rieden dan ziej 'm liggen. Ja, je lezen het goed, hij lig. En dat mag ok wel, want hij rust oet nao een bewogen leven. André: 'De omstandigheden van deze linde verslechterden. Hij stond op een rotonde en toen zijn de wortels beschadigd. De korsthoutskoolzwam nestelde zich in de boom. Die maakt van de stam een

spons. De boom verweerde zich uit alle macht. Hij maakte adventiefwortels. Dat zijn een soort bijwortels om te kunnen overleven. Toch ging hij na een tijd neer. Maor terwijl kunstenaars zich erover bogen om te zien wat ze met de boom konden doen, herrezen uit de linde opeens nieuwe loten! Hij liep weer uit. En hij is er nog steeds!'

Hadden wij nooit oet de bomen moeten kommen, zoas Annie M.G. Schmidt schreef? Volgens André hef de coronatied mèensen meer bewust maakt van de weerde van de natuur. 'Men waardeert weer wat dichtbij ligt. Stap op de fiets! Wandel eens door Gieten of pak een weekend Frederiksoord. Je weet niet wat je ziet.' En je kunnen natuurlijk ok in een boom klimmen...

Beuken zijn snel van slag...